

מדד המחירים לצרכן לחמישוני של משקי בית לפי הכנסה פנויה לנפש סטנדרטית

[לוח א' - משקלי הקבוצות הראשיות והקבוצות המשניות במדד המחירים לצרכן של המשפחות בחמישוני ההכנסה החל מינואר 2007](#)

בסקרי הוצאות משק הבית בשנים 2004/05 שממצאיהם שימשו כבסיס לקביעת "סל" התצרוכת של המדד, סוכמו הוצאות התצרוכת של משקי בית בקבוצות אוכלוסייה חלקיות, בהתאם לחמישוני ההכנסה הפנויה לנפש סטנדרטית. כך סוכמו ההוצאות המתייחסות ל- 20 אחוזים מכלל משקי הבית שהכנסתם לנפש היא נמוכה ביותר, הוצאות ל- 20 אחוזים ממשקי הבית שהכנסתם לנפש היא הגבוהה ביותר וכך לגבי חמישון הביניים של ההכנסות. ה"הכנסה הפנויה לנפש סטנדרטית" נקבעה כמאפיינת את רמת חייו של משק הבית מהשיקולים הבאים:

הכנסה פנויה היא זו שעומדת לרשות משק הבית והינה מקור להוצאות תצרוכתו; הכנסה לנפש: על ידי ההתייחסות להכנסה לנפש מנטרלים את השפעת גודל משק הבית (ה"מקורות" שעומדים לרשות כל בן משק הבית קטנים ככל שמשק הבית גדול יותר); הכנסה לנפש סטנדרטית: כל תוספת של נפש מגדילה את ההוצאות לתצרוכת בסכום הולך וקטן (כאשר מספר הנפשות במשק הבית גדל – קיימים יתרונות לגודל).

החל בינואר 2007, משקלי סל המדד מחושבים על סמך נתוני סקר הוצאות משק הבית לשנים 2004 ו-2005 שיחליפו את המשקלות הקודמים שחושבו על סמך סקר הוצאות משק הבית בשנים 2002 ו-2003.

המעבר מהרכב הוצאות משק הבית, כפי שנתקבל בסקר, ל"משקלות" של המצרכים והשירותים על כל קבוצותיהם, כפי שמתבטאים ב"סל" המדד, נערך ב- 2 שלבים עיקריים:

1) בשלב הראשון נקבעו ההוצאות שבמסגרת המדד. בשלב זה הוצאו סעיפי הוצאה אחדים מן התצרוכת, כפי שנתקבלו בסקר, מ"סל" המדד.

2) בשלב השני "הותאמו" ההוצאות מתקופת הסקר (ממוצע 2004/05) לתקופת הבסיס של המדד (ממוצע 2006) בהתאם לשינויי המחירים של סעיפי הוצאה השונים בין התקופות הנ"ל. סך ההוצאות הכלולות ב"סל" המדד, לאחר התאמת ההוצאות למחירי תקופת הבסיס - כלומר במחירי 2006 - מסתכמות ב- 6,377.2 ₪ בחמישון התחתון, 10,085.6 בחמישון האמצעי ו- 16,678.0 בחמישון העליון.

בלוח ו' להלן מפורטים משקלי תקופת הבסיס של הקבוצות הראשיות והקבוצות בחמישוני ההכנסה השונים. כפי שניתן לראות, קיימים הבדלים נכרים בדפוסי הצריכה בין הקבוצות. כך, למשל, אחוז הוצאה על מזון מסתכמת בכ- 19.0 אחוזים בחמישון התחתון, יורדת לכ- 13.7 אחוזים בחמישון האמצעי ומגיעה לכ- 11.5 אחוזים בלבד ב"סל" התצרוכת של החמישון העליון. לעומת זאת, בסעיף "תחבורה ותקשורת" מסתכמת ההוצאה של החמישון התחתון בכ- 13.6 אחוזים בלבד מסך ההוצאה, עולה לכ- 19.4 אחוזים בחמישון האמצעי ומגיעה לכ- 26.4 אחוזים בחמישון העליון.

(א) עקרונות המדד הובאו בפירוט רב ב"מדד המחירים לצרכן", פרסום טכני מס' 60 של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, תשנ"ב.